

Рецензія
на освітньо-наукову програму «Українська мова та література»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
спеціальності В11 Філологія
спеціалізації В11.01 (Українська мова та література)
кваліфікації: магістр філології (українська мова та література)
Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Рецензована освітньо-наукова програма укладена з урахуванням потреб сучасного українського суспільства та специфіки Закарпатського регіону.

На сьогодні Україна потребує фахівців-філологів, які вільно володіють кількома мовами (зокрема, українською, англійською, угорською), мають сформовані навички усного й письмового перекладу та здатні редагувати тексти різних стилів і жанрів. Саме ці завдання стали пріоритетними для укладачів ОНП, що й спрямувало орієнтацію освітньо-наукового процесу на формування відповідних компетентностей у здобувачів. Це засвідчують, зокрема, такі освітні компоненти: ОК 3. Теорія і практика редагування, ОК 4. Теорія і практика усного та письмового перекладу, ОК 5. Соціодіалектологія та дослідження багатомовності, ОК 6. Стилїстика та редагування літературного тексту, ОК 9. Теорія і практика мовної політики, ОК 13. Дослідження українсько-угорських міжмовних контактів, ОК 15. Українська мова за професійним спрямуванням, ОК 16. Фахова англійська мова і наукова термінологія, ОК 17. Риторика, ОК 19. Міжкультурна комунікація англійською мовою.

На нашу думку, щоб уникнути дублювання назви ОК 15 з дисципліною «Українська мова (за професійним спрямуванням)», затвердженою наказом МОН України № 1150 від 21.12.2009 р. для першого (бакалаврського) рівня, логічно внести зміни, акцентувавши на ПРН-2 – Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами. Пропонуємо орієнтовну назву «Українська мова в професійному та науковому спілкуванні».

Заслуговує на увагу спрямування здобувачів на науково-дослідницьку діяльність для студіювання актуальних проблем сучасної лінгвістики та новітньої літератури, зокрема й популяризації здобутків сучасної української літератури в контексті світової (ОК 7. Філологічні журнали у світі та в Україні, ОК 8. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі філологічних досліджень, ОК 11. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики, ОК 12. Актуальні проблеми сучасної літератури, ОК 20. Аналіз художнього тексту).

Наголосимо, що беззаперечною цінністю пропонованої освітньо-наукової програми є те, що вона орієнтована на формування такого освітнього середовища, яке дасть змогу здобувачам опанувати сучасні

теоретичні знання і сформувані актуальні для ринку праці фахові навички, зокрема й навички науково-дослідницької роботи. Науково-дослідна (уважаємо за доцільне називати *науково-дослідницька*) філологічна практика передбачає 9 кредитів, що забезпечує належне ознайомлення з методологією наукової, перекладацької та редакційної діяльності, а апробація дає змогу реалізувати набуті знання через участь у конференціях та публікації у фахових виданнях.

Уважаємо за доцільне внести корективи в розділ «Інші види навчання»: ОК 19. Філологічна практика (науково-дослідна) змінити на «Виробнича фахова практика (редагування, переклад)», а ОК 20. Підготовка магістерської роботи змінити на «Науково-дослідницька практика (підготовка магістерської роботи)».

Відзначимо як позитивний момент залучення здобувачів з метою вдосконалення перекладацьких та редакторських компетентностей до редагування й видання фахового журналу категорії Б «Acta Academiae Beregsasiensis. Philologica» кафедри філології.

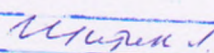
Освітні компоненти ОК 5. Соціодіалектологія та дослідження багатомовності, ОК 9. Теорія і практика мовної політики, ОК 13. Дослідження українсько-угорських міжмовних контактів, ОК 19. Міжкультурна комунікація англійською мовою сприяють формуванню навичок професійного толерантного спілкування в умовах багатомовності та полікультурності, що об'єктивно зумовлене географічним розташуванням Закарпаття.

З огляду на зазначене вище, висновкуємо, що рецензована освітньо-наукова програма «Українська мова та література» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності В11 Філологія спеціалізації В11.01 (Українська мова та література) галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки має всі необхідні структурні та змістові складники, відповідає основним критеріям якості вищої освіти, сучасному розвитку філологічної науки й регіональним потребам та може бути рекомендована до впровадження в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II.

Рецензент –

доктор філологічних наук, професор
завідувач кафедри українського мовознавства
і прикладної лінгвістики
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького

 Людмила ШИТИК

підпис
ЗАСВІДЧУЮ
Черкаський національний
університет
імені Богдана Хмельницького
фах.
Начальник відділу кадрів
18.04. 2025 р.

Відгук-рецензія зовнішнього стейкхолдера

Баган Мирослави Петрівни, доктора філологічних наук, професора,
завідувача кафедри української філології
Київського національного лінгвістичного університету
на освітньо-наукову програму «Українська мова і література»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність В11 Філологія
спеціалізація В11.01 (Українська мова та література)
Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Формування фахівця, який має ґрунтовну теоретичну базу та володіє вміннями дослідницького й інноваційного характеру, має певний досвід застосування набутих знань для вирішення проблемних професійних завдань у певній галузі – магістральна мета другого (магістерського) рівня вищої освіти. На досягнення окресленої мети спрямована й рецензована освітньо-наукова програма зі спеціальності В11 «Філологія» В11.01 (Українська мова та література) другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Опанування програми здобувачами сформує компетентності, достатні для ефективної професійної діяльності філолога, зокрема в галузях лінгвістики і літературознавства, масової комунікації, документознавства, редакторства.

Наявні в програмі структурні елементи дають вичерпну інформацію про перспективи навчання та відповідають чинним вимогам до такого виду освітніх нормативних документів. Програма має необхідний для здобуття ступеня магістра обсяг кредитів ЄКТС. Визначені усі необхідні для досягнення поставленої мети компетентності. Програмні результати навчання узгоджені із заявленими загальними та фаховими компетентностями. Форми атестації здобувачів вищої освіти чіткі й обґрунтовані.

Відзначимо студентоцентрованість програми, що виявляється в орієнтації на потреби здобувачів вищої освіти, створенні сприятливого середовища для розвитку їхніх особистісних і професійних компетентностей. Програма передбачає комплексний підхід до фахової підготовки, який полягає в поєднанні ґрунтовних теоретичних знань з практичним їх застосуванням.

До беззаперечних переваг рецензованої програми, на наш погляд, належить формування багатомовної компетентності у межах сучасного інформаційно-комунікаційного освітнього середовища. Не менш важливою є можливість участі здобувачів у міжнародних програмах з академічного обміну «Еразмус+».

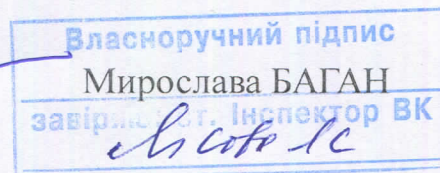
Академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників, задіяних у реалізації освітньо-наукової програми, забезпечує досягнення поставленої мети та визначених програмних результатів навчання. Викладачі дисциплін, передбачених програмою, мають наукові ступені й вчені звання, а також необхідні публікації у фахових виданнях України та / або виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science.

Отже, рецензована освітньо-наукова програма зі спеціальності В11 «Філологія» В11.01 (Українська мова та література), розроблена в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II, повністю відповідає сучасним вимогам до програм другого рівня вищої освіти й може бути рекомендована до використання для підготовки магістрів-філологів.

17 квітня 2025 р.

Рецензент –

доктор філологічних наук, професор
завідувач кафедри української філології
Київського національного
лінгвістичного університету

Відгук-рецензія

Берта Елеонори Тіборівни, кандидата філологічних наук, доцентки
кафедри угорської філології Ужгородського національного університету,
директорки Центру гунгарології
на освітньо-наукову програму «Українська мова і література»
зі спеціальності «В11 Філологія» спеціалізації «В11.01 (Українська мова та
література)» другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Сучасний ринок праці вимагає не лише теоретичних знань, а насамперед – реальних вмінь і навичок. Саме тому від закладів вищої освіти просять створення таких освітньо-наукових програм, які б передбачали і враховували цей фактор та були дієвими у підготовці висококваліфікованих фахівців-науковців і фахівців-практиків, здатних адаптовуватися до кризових ситуацій сьогодення. Безперечно, цей чинник має бути визначальним і при підготовці філологів української мови та літератури, адже зросла потреба у грамотних спеціалістах цієї галузі, зокрема і в Закарпатському регіоні.

Варто зауважити, що зміст Програми цілком спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених державним Стандартом вищої освіти України.

Вагомим є зорієнтованість на дослідженні мови в теоретичному/практичному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному, соціолінгвістичному аспектах; дослідження міжособистісної, міжкультурної та масової комунікації в усній і письмовій формі, що надасть здобувачам можливість засвоїти необхідні професійні навички, необхідні для роботи в багатомовному середовищі.

Позитивним є і той факт, що укладачі освітньо-наукової програми «Українська мова та література» другого магістерського рівня Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II врахували специфіку і потреби даного регіону, про що свідчить уведення до програми таких дисциплін: «Соціодіалектологія та дослідження багатомовності», «Теорія і практика мовної політики», «Українсько-угорські міжмовні контакти», «Міжкультурна комунікація».

Актуальним є викладання окремих ОК англійською та угорською мовами (зокрема, і дисциплін вільного вибору студента), що обумовлено потребами регіонального та міжрегіонального ринку праці. До нової редакції освітньо-наукової програми розширено перелік обов'язкових компонентів за рахунок ОК «Фольклористика з методикою дослідження фольклору» та «Теорія і практика усного та письмового перекладу».

На часі є і такі дисципліни, як-от: «Методологія філологічних наукових досліджень з основами інтелектуальної власності», «Використання сучасних

інформаційних технологій у процесі філологічних досліджень», які формують навички наукової роботи.

З огляду на вищезазначене, освітньо-наукову програму «Українська мова і література» другого (магістерського) рівня вищої освіти, розроблену в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II, рекомендуємо для використання в підготовці здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності B11 Філологія спеціалізації «B11.01 (Українська мова та література)».

13 квітня 2025 р.

ЗЕРТА ЕЛЕОНОРА ТІБОРІВНА

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри угорської філології

Ужгородського національного університету,
директор Центру гунгарології

Відгук-рецензія зовнішнього стейкхолдера

Газдага Вільмоша Вільмошовича,
доктора філософії у галузі мовознавства, доцента, члена редакційної ради часопису
«Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica»

на освітньо-наукову програму «Українська мова та література» другого
(магістерського) рівня вищої освіти Закарпатського угорського інституту імені Ференца
Ракоці II

Підготовка висококваліфікованих фахівців-філологів, зокрема магістрів за спеціалізацією «В11.01 Українська мова та література», які володіють компетенціями у галузі наукової діяльності, редагування текстів різних стилів (наукових, офіційно-ділових, публіцистичних та літературних), – є пріоритетним напрямом закладів вищої освіти.

Такі фахівці необхідні роботодавцям у всіх сферах життєдіяльності регіону: від галузі освіти – до соціально-політичних та економічних установ. Важливо, що укладачі ОНП акцентували на ОК, спрямованих на удосконалення знань майбутніх фахівців-філологів з української мови та літератури, врахувавши необхідність формування комунікативних та культурологічних компетенцій (зокрема, як-от: «Загальне мовознавство», «Теорія літератури і основи естетики», «Актуальні проблеми сучасної лінгвістики», «Актуальні проблеми сучасної літератури»).

Зважаючи на полікультурність і, як правило, білінгвізм жителів Закарпаття, до ОНП уведено ОК, які враховують цю специфіку: «Соціодіалектологія та дослідження багатомовності», «Теорія і практика мовної політики», «Українсько-угорські міжмовні контакти», «Міжкультурна комунікація». По-перше, актуальність вивчення цих ОК обумовлена соціально-політичною ситуацією в Україні. По-друге, важливим є орієнтація на європейські духовні цінності та збереження ідентичності, що враховано у виборі таких дисциплін, як: «Філологічні журнали у світі та в Україні», «Актуальні проблеми сучасної літератури», «Сучасна література Закарпаття».

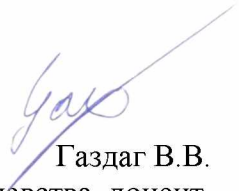
ОНП передбачає інтелектуальний та творчий розвиток магістрів, які вивчатимуть ОК «Методологія філологічних наукових досліджень з основами інтелектуальної власності», «Використання сучасних інформаційних технологій у процесі філологічних досліджень», «Аналіз художнього тексту», «Риторика».

До нової редакції освітньо-наукової програми внесено деякі зміни, зокрема розширено перелік обов'язкових компонентів за рахунок ОК «Фольклористика з методикою дослідження фольклору» та «Теорія і практика усного та письмового перекладу» удосконалено перерозподіл годин навчального навантаження на семестр та матриці; осучаснено перелік вибірових дисциплін.

Аналіз освітньо-наукової програми засвідчив, що її розробники орієнтуються на якісну підготовку здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідно до європейських вимог. Визначені програмні результати навчання повністю корелюють із заявленими загальними і фаховими компетентностями. Профіль рецензованої ОНП чіткий. Структура освітньо-наукової програми містить обов'язкові та вибіркові компоненти, інформацію про кількість кредитів і форми контролю якості засвоєного матеріалу. Кожний компонент програми має кредитний вимір згідно з реальним навчальним навантаженням. Компетентності визначено логічно, результати навчання сформульовано коректно. Перелік дисциплін за вибором достатньо широкий і враховує інтереси здобувачів та сучасного ринку праці.

Кадрове, ресурсне та матеріально-технічне забезпечення освітньо-наукової програми відповідає нормативним вимогам до підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. З огляду на зазначене вище, ОНП «Українська мова та література» другого (магістерського) рівня вищої освіти, розроблену в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II, рекомендуємо для використання в підготовці здобувачів вищої освіти.

12 квітня 2025 р.

Газдаг В.В.
доктор філософії у галузі мовознавства, доцент,
відповідальний секретар часопису
«Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica»